

ЕКОНОМІЧНА НЕСТАБІЛЬНІСТЬ В УКРАЇНІ

**Борисенко С.В., Сидорук Т.М., магістранти*,
Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка**

Історично склалося так, що найважливіша функція уряду - забезпечувати повну зайнятість ресурсів і стабільний рівень цін.

Як відомо, сучасне економічне становище характеризується нестабільністю, отже, Україна знаходиться у передкризовому становищі згідно фазам економічного циклу.

Для регулювання економіки використовуються фінансово-кредитна, бюджетно-податкова системи право на власність, зовнішньоекономічні видатки, інформаційні потоки та інше. На сучасному етапі більшість країн, у тому числі й Україна дійшли висновку, що економічне зростання національної економіки необхідно розглядати як складову частину суспільного розвитку. У зв'язку з цим великого значення набувають такі проблеми великого значення як:

— економія природних ресурсів, охорона навколишнього середовища, у тому числі запобігання економічним зловживанням і катастрофам;

— підвищення сприйнятливості економіки до досягнень НТП;

— впровадження ресурсозберігаючих технологій;

— скорочення нерівності в розподілі доходу;

— збереження моральних цінностей і традицій суспільства;

— розвиток творчого характеру праці і новаторського потенціалу людини тощо.

Для України зростання економіки та розвиток соціально-економічної перебудови припускає здійснення глобальних перетворень при проведенні реформ.

Постійне повторення періодів підйому і спаду економічної активності, що через зміни взаємозалежних показників - темпу економічного росту, рівнів зайнятості, виробництва й інфляції є економічним циклом. Він поділяється на такі фрази: криза, депресія, поживавлення і підйом. У деяких джерелах можна побачити й інші назви цих фраз: пік, спад (рецесія, дно і поживавлення), але економічна суть буде залишатися незмінною.

* Науковий керівник – Зайка С.О., ст. викладач

— Криза. Спостерігається спад виробництва, тобто зменшення об'ємів випуску продукції. Рівень зайнятості зменшується, ставка заробітної плати знижується, ставка відсотка підвищується, знижуються темпи економічного росту.

— Депресія. Спад виробництва припиняється. Рівень зайнятості падає. Обсяг інвестицій скорочується, тому що скорочується національний дохід. Ставка відсотка зменшується.

— Пожвавлення. Випуск продукції збільшується до передкризового рівня, тобто спад виробництва замінюється піднесенням. Рівень зайнятості починає зростати, ставка відсотка зростає, ціни зростають.

— Підйом. Обсяги виробництва збільшуються до нового максимального рівня, що перевищують передкризовий. Зайнятість досягає природного рівня. Ціни ростуть, ставка відсотка збільшується, ставка заробітної плати збільшується, збільшується обсяг інвестицій, спостерігається економічний бум.

Існують дві тенденції цін: інфляція та дефляція.

Інфляція - стійка тенденція до підвищення середнього рівня цін.

Дефляція - стійка тенденція до зниження середнього рівня цін.

Це свідчить про те, що економічні умови ніколи не залишаються сталими. Економічне піднесення прокладає шлях до спаду.

Стабільність можна визначити як довготривалу макроекономічну збалансованість, тобто вона досягається завдяки збалансованості економіки у часовому вимірі. Виявляється ж стабільність за допомогою деяких загальних показників.

Основні з них - інфляція цін і дефлятор ВВП, зміна ставки валютного курсу і рівень банківських відсотків за кредитами. Між цими індикаторами простежується висока кореляція: не буває низьких відсоткових ставок при стрімкій девальвації валютного курсу або значному зростанні цін.

Таким чином, фінансово-грошова стабільність чи її протилежність проявляється синхронно через усі індикативні показники.

Основні джерела інфляції як фактора нестабільності для України наступні.

1. Тотальна монополізація товарних ринків.
2. Адміністративне встановлення цін і тарифів на продукцію державних і муніципальних підприємств.

3. Зростання цін на імпортні товари, зокрема, енергетичні. У 2012 році цей процес триватиме.

4. Штучне збільшення гривневої банківської ліквідності та платіжної маси з боку НБУ.

5. Надлишкові іноземні запозичення уряду, які не призначені для його міжнародних платежів і надходять в обмін на внутрішній валютний ринок.

На нашу думку, за допомогою наступних кроків, держава може оминати кризу:

1. Досягнення повноцінного функціонування товарних ринків, що включає конкуренцію між постачальниками, усунення монополістичних зловживань, рівність прав покупців і постачальників, саморегулювання попиту і пропозиції, невтручання адміністративних органів у ціноутворення і розподіл товарів та засобів платежу, еластичність ринкової пропозиції товарів і вартісна еквівалентність обміну.

2. Забезпечення ринкових відносин у міжнародній торгівлі, зокрема, адекватна реакція імпортерів, в тому числі газу, на зростання цін на товари.

3. Становлення збалансованої ринкової грошово-кредитної системи. Недопущення штучного адміністративного збільшення або зменшення банківської ліквідності і надання НБУ адресних кредитів окремим банкам.

4. Перехід до бездефіцитного бюджетного фінансування, зменшення частки видатків на закупівлі, обмеження урядових міжнародних запозичень.

5. Запровадження відкритої фінансової моделі економіки: зняття заборон у міжнародному русі капіталів, розрахунках і трансфертах.

6. Державне сприяння іноземним інвестиціям, забезпечення свободи інвестиційної діяльності.

7. Подолання високої вартості українських міжнародних облігацій такороткострочковості іноземних позичок, що надаються уряду і фірмам в Україні, шляхом скорочення обсягів зовнішніх запозичень, збалансування державних фінансів, зниження процентів за кредитами.